

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 14/2010 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om åtgärder för inskrän- kande av tobaksrökning samt 54 a och 54 e § i läkemedelslagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 6 oktober 2009 en proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning samt 54 a och 54 e § i läkemedelslagen (RP 180/2009 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Motioner

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande motioner:

— en lagmotion med förslag till lag om ändring av lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning (LM 111/2008 rd — Hannakaisa Heikkinen /cent m.fl.), som remitterades till utskottet den 19 februari 2009,

— en lagmotion med förslag till lag om ändring av lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning (LM 115/2008 rd — Sanna Lauslahti /saml m.fl.), som remitterades till utskottet den 19 februari 2009,

— en lagmotion med förslag till lag om upphävande av 2 § 3 a punkten och 10 a § 1 mom. i lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning (LM 133/2008 rd — Ulla-Maj Wideroos /sv m.fl.), som remitterades till utskottet den 19 februari 2009.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (GrUU 21/2010 rd) återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Ismo Tuominen, social- och hälsovårdsministeriet
- lagstiftningsråd Lena Andersson, justitieministeriet
- polisinspektör Antti Simanainen, inrikesministeriet
- konsultativ tjänsteman Mikko Huuskonen, arbets- och näringsministeriet
- jurist Johanna Haapala-Mrena och överinspektör Pertti Metiäinen, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira
- generaldirektör Pekka Puska och överläkare Antero Heloma, Institutet för hälsa och välfärd
- tullöverinspektör Juha Vilkkö, Tullstyrelsen
- docent Outi Salminen, Helsingfors universitet
- ledande miljöinspektör Markku Viinikka, Helsingfors stads miljöcentral
- organisationschef Mervi Puolanne, Hengitysliitto Heli ry
- förste vice ordförande Jaana Ylitalo, Servicefacket PAM rf
- överläkare Matti Rautalahti, Cancerorganisationerna

- chefsjurist Anu Kärkkäinen, Finlands Fastighetsförbund rf
 - professor, överläkare Henrik Riska, Finlands Lungläkarförening rf
 - vice verkställande direktör Veli-Matti Aittoniemi, Turism- och Restaurangförbund rf
 - direktör Ilkka Nieminen, Finlands dagligvaruhandel rf
 - styrelseledamot Lauri Mäkinen och ombudsman Paavo Heiskanen, Tupakkateollisuusliitto ry
 - direktör Mikael von Rabenau, Philip Morris Finland Oy
 - ordförande Olli Simonen, nätverket Lääkärit tupakkaa vastaan
 - tobaksarbetsgruppens ordförande Ilkka Oksala.
- Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av
- arbets- och näringsministeriet
 - Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea
 - Finlands Kommunförbund.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONERNA

Regeringens proposition

Regeringen föreslår att lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning och läkemedelslagen ändras.

Det ska bli förbjudet att ha tobaksprodukter och deras varumärken synliga på detaljhandelsställen. Tobaksprodukter ska inte få säljas eller på något annat sätt överlåtas till personer som inte har fyllt 18 år. Import och innehav av tobaksprodukter ska också vara förbjudet för personer under 18 år. För försäljare av tobaksprodukter fastställs en åldersgräns på 18 år. Förbudet mot rökning utvidgas bland annat till lokaler och fordon som används av barn och unga, bostadsfastigheters gemensamma lokaler, evenemang utomhus och i hotellrum. Import, försäljning och annan överlåtelse av tobak som är avsedd för oralt bruk förbjuds, men för personligt bruk får man importera en begränsad mängd sådan tobak som resgoods. Detaljhandel med tobaksprodukter från automat förbjuds.

Som straffskala för brott vid försäljning av tobak föreslås böter eller fängelse i högst sex månader. Som straffbart som brott vid försäljning av tobak föreskrivs försäljning, annan överlåtelse mot ersättning eller förmedling av tobaksprodukter eller rökdon till en person som inte har fyllt 18 år samt försäljning, annan överlåtelse mot ersättning eller förmedling av tobak som är avsedd för oralt bruk. Införsel av tobaksprodukter när man inte har fyllt 18 år och import av to-

bak som är avsedd för oralt bruk i strid med lagen ska bestraffas som tobaksproduktförseelse.

Dessutom föreslås det att rubriken för lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning ska ändras till tobakslagen, samtidigt som bestämmelsen om lagens mål ändras. Hänvisningarna till Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral i den gällande lagen ska ändras till Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, som inledde sin verksamhet vid ingången av 2009.

Det föreslås att läkemedelslagen ändras så att nikotinpreparat utöver i affärer, kiosker och servicestationer även får säljas i förplägnadsrörelser.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft våren 2010. För förbudet att ha tobaksprodukter synliga och begränsningarna av rökning i hotellrum föreskrivs dock en övergångsperiod på två år. Försäljning av tobak från automat förbjuds med en övergångsperiod på fyra år.

Lagmotionerna

I lagmotion LM 111/2008 rd föreslås ändringar i straffbestämmelserna i tobakslagen.

I lagmotion LM 115/2008 rd föreslås det att personer under 18 år inte ska få inneha eller transportera tobaksvaror och rökdon.

I lagmotion LM 133/2008 rd föreslås det att förbudet mot import, försäljning och överlåtelse av snus upphävs.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

*Allmän motivering**Lagens syfte*

Syftet med den gällande lagen, att minska rökning, föreslås bli ändrat till att användningen av tobaksvaror ska upphöra. Man ska försöka nå målet genom att unga inte alls börjar röka och de nuvarande rökarna röker mindre och slutligen slutar röka. Ett uttalat mål är enligt motiveringen också viktigt för att de som tillverkar och säljer tobaksprodukter på allt sätt ska kunna förbereda sig för att man dels kommer att effektivisera hälsoupplysningen, dels i framtiden allt mer kommer att begränsa tillverkningen, distributionen och utbudet av tobaksprodukter.

Med hänvisning till grundlagsutskottets utlåtande påpekar social- och hälsovårdsutskottet att man vid tillämpningen av lagen bör se till att bestämmelsen om målen inte används för att motivera tolkningar som begränsar de grundläggande fri- och rättigheterna. Det är viktigt med ett tydligt mål trots att varken de gällande bestämmelserna eller de bestämmelser som föreslås bli ändrade kommer att göra det möjligt att nå målet, nämligen att användningen av tobaksvaror ska upphöra.

Det är särskilt viktigt att motverka rökning bland unga för att rökningen ska upphöra helt och hållet. Propositionen innehåller en rad förslag som syftar till att begränsa rökning i barns och ungas uppväxtmiljö och minska förutsättningarna för att börja röka. Enligt en undersökning av ungas hälsovanor har andelen pojkar som röker i åldern 14–18 år minskat långsamt sedan 1990-talet, och rökning bland flickor är numera något vanligare än bland pojkar (19 respektive 20 procent av åldersklassen). Säljförbudet hittills bedöms mest ha bidragit till minskade tobaksköp och minskad rökning i de yngsta åldersgrupperna.

Uppskattningsvis sju procent av alla barn under 15 år utsätts för tobaksrök hemma. Barn som utsätts för tobaksrök har större risk att få infektioner i andningsvägarna såsom öroninflammation, lufttröskatarr och lunginflammation. Om

föräldrarna röker ökar risken att barnet insjuknar i astma eller att deras astma blir värre. Utskottet anser det viktigt att lagförslagen siktar på att tillgodose barnens rätt till ren andningsluft bland annat hemma, i familjedagvård, på olika offentliga tillställningar och i privata bilar.

Rökning är också den viktigaste faktorn som förklarar socioekonomiska hälsoskillnader. Ungefär 30 procent av alla manliga arbetare och 19 procent av alla kvinnliga arbetare röker dagligen. Motsvarande siffror bland tjänstemän är 11 och 8 procent. Mer än 41 procent av alla yrkesstuderande och 13 procent av alla gymnasieelever röker dagligen. Utskottet anser att vi måste försöka minska hälsoskillnaderna med avseende på rökning med hjälp av tobakslagstiftning men också bland annat genom att fortsatt gradvis höja skatterna på tobak och alkohol och till exempel inom undervisningen i hälsokunskap utöka och omdirigera informationen om rökningens hälsorisker.

Begränsning av barns tillgång till tobaksvaror

Barns tillgång till tobaksvaror är för närvarande bara begränsad i försäljningen inom näringsverksamhet. Efter de föreslagna ändringarna i 10 och 11 § i tobakslagen får inte heller privatpersoner sälja, förmedla eller erbjuda tobak till minderåriga. Likaså blir det förbjudet för minderåriga att importera och inneha tobaksvaror. Motsvarande förbud i fråga om alkohol drycker har redan tidigare lagfästs. Trots problemen med att övervaka förbuden anser utskottet att dessa har stor betydelse för utformningen av beteendenormer och uppfostran som motverkar rökning.

Innehav av tobaksvaror ska inte bli straffbart och förbudet ska inte heller övervakas av polisen. Men förbuden finns till stöd för instruktörer i skolor och andra läroanstalter, församlingar, idrottsföreningar och ungdomsarbete som ska fatta beslut om att begränsa rökning bland barn och unga.

Med tanke på tillämpningen av förbuden och straffbestämmelserna om brott mot dem ser utskottet det som nödvändigt att personalen inom

detaljhandeln får tillräcklig utbildning i de krav som ställs i tobakslagstiftningen. För att gärningar som bryter mot förbuden ska vara straffbara måste de fortfarande vara uppsåtliga. Exempelvis anses en expedit inte ha handlat straffbart om han eller hon tar miste på åldern hos en kund som skickligt förfalskat sina identitetshandlingar. Näringsidkare ska också genom en plan för egenkontroll se till att tobaksvaror inte överläts till barn. För handeln är det viktigare än straffansvaret att påföljderna också gäller detaljhandelstillståndet. Bland annat kan tillståndet återkallas. Utskottet upprepar sin ståndpunkt att straffbestämmelserna i tobakslagen med det snaraste bör harmoniseras med totalreformen av strafflagen.

Övriga begränsningar av tillgången på tobak

Försäljning av tobak från automat förbjuds med en övergångsperiod på ungefär fyra år. Förbudet försvårar inte minst för minderåriga att komma över tobak, men gör också tobaksvaror och deras varumärken mindre synliga.

Import, försäljning och annan överlåtelse i näringsverksamhet av tobak för oralt bruk, det vill säga snus, är förbjudet i dag. Enligt förslaget ska tillgången till snus begränsas så att privatpersoner får föra in högst 30 dosor (å 50 g) snus för eget bruk vid inresa från utlandet. I övrigt är det förbjudet att importera, sälja och överlåta snus.

Utskottet anser att gränserna för den tillåtna resandeförseln av snus är höga jämfört med motsvarande gränser för införsel av cigaretter och rulltobak. Importförbudet kan försvåra övervakningen på grund av den åländska lagstiftningen, eftersom det föreslagna förbudet gäller import till Finland men inte till landskapet Åland. Rent konkret kommer betydelsen av det här missförhållandet att minska på grund av rederiernas frivilliga begränsningar av snusförsäljningen i Östersjötrafiken. Enligt utskottets uppfattning måste det bevakas att begränsningarna av snusimporten fungerar och det bör bedömas om regleringen är lämplig för att motverka en svart marknad.

Behovet av övervakning kan tänkas öka och punktskatteinkomsterna kanske minskar till följd av att importen och försäljningen av tobaksvaror begränsas, eftersom smugglingen och resandeförseln kommer att öka. Begränsningarna av tillgången på tobak bör införas stegvis i likhet med höjningarna av punktskatterna, så att den hälsopolitiska nyttan blir större än nackdelarna på grund av resandeförsel och smuggling.

Rökförbud

Framstegen i arbetet för att skydda befolkningen mot oavsiktlig exponering för tobaksrök har kommit gradvis. Det började med ett rökförbud 1977 i offentliga lokaler och allmänna kommunikationsmedel. Sedan 2007 ska också restauranger vara rökfria. Arbetsplatser blev i regel rökfria först för ungefär 15 år sedan. I propositionen föreslås det att förbuden ska vidgas så att de också gäller situationer där rökning inte är så vanligt men där ett förbud kan väntas bidra till att barn och andra närvarande utsätts för rök i mindre grad. Dessutom väntas förbuden minska den allmänna acceptansen av rökning.

Utskottet ställer sig helhjärtat bakom de föreslagna rökförbuden för att skydda barn mot tobaksrök i familjedagvård, i lokaler avsedda för barn på vissa inrättningar och i privata bilar när barn är närvarande. Det är viktigt att genom lagstiftning skydda barnens hälsa bland annat genom att försöka tillgodose barnens rätt till en rökfri omgivning.

Såsom grundlagsutskottet noterar är syftet med rökförbudet i familjedagvård inomhus att skydda mycket små barn mot exponering för tobaksrök. Vid bedömningen av regleringens proportionalitet bör man enligt utlåtandet fästa uppmärksamhet vid barnets ålder och det faktum att exponeringen för tobaksrök på grund av att familjedagvårdaren röker inomhus är långvarig och sker upprepade gånger. Enligt grundlagsutskottet riskeras inte den egentliga kärnan i hemfriden då man inspekterar lokaler där det utövas yrkesverksamhet. Grundlagsutskottet anser i det här fallet att skyddet för små barns välbefinnande

de är en godtagbar grund för att begränsa hemfriden.

Däremot anser grundlagsutskottet att det krävs grundlagsordning för att lagstifta om ett förbud mot rökning exempelvis i privata bilar i barns närvaro. Att myndigheterna skulle ingripa i sådana fall (till exempel mot rökning i privata bilar i barns närvaro) inkräktar på ett mycket påtagligt sätt i privatlivet, menar grundlagsutskottet. Eventuella inspektioner i privata bilar skulle inte längre stå i rätt proportion till syftet med åtgärden. Ett särskilt fall som behandlades var ett förbud mot rökning i husvagnar, som omfattas av hemfriden. Enligt grundlagsutskottets utlåtande befinner sig husvagnar i en sorts gråzon i det här avseendet. Grundlagsutskottet anser att syftet med bestämmelsen kan tillgodoses med lindrigare metoder än lagstiftning — nämligen hälsoupplysning och attitydfostran.

Social- och hälsovårdsutskottet framhåller att rökning i bilar också kan utsätta mycket små barn för tobaksrök. När barnen skjutsas med bil kan exponeringen vara daglig och upprepas ofta i många år. Dessutom blir barn och unga betydligt intensivare utsatta för rök när någon röker i ett så litet utrymme. Att också andra än mycket små barn kan bli lidande av rökningens skadliga verkningar gör inte rökningen mindre klandervärd, anser utskottet. Utrymmena inne i husvagnar och privata bilar kan i och för sig undantas från myndigheternas rätt att inspektera, som grundlagsutskottet behandlar i sitt utlåtande. Grundlagsutskottet anser att utrymmena inne i andra fordon måste undantas från förbudet för att lagen ska kunna stiftas i vanlig lagstiftningsordning. Ståndpunkten bygger på en samlad bedömning av att bestämmelsen gör intrång på den personliga frihet som tryggas i grundlagens 7 § och det skydd för privatlivet som garanteras i grundlagens 10 §. Även om social- och hälsovårdsutskottet anser att lagförslaget är motiverat med tanke på barnens välbefinnande, föreslår utskottet med hänvisning till grundlagsutskottets utlåtande att rökförbudet i privata bilar inte omformuleras vid behandlingen av det här lagförslaget utan att det i stället stryks i 12 §.

Enligt utredning finns det undersökningsresultat som kraftigt tyder på att det är en större risk för trafiksäkerheten att föraren röker i bilen under körningen än om han eller hon till exempel talar i mobiltelefon. Därför är det viktigt att riskerna med rökning i bil uppmärksammas också ur den här synvinkeln när lagstiftningen och myndigheternas verksamhet ses över. Dessutom anser utskottet att farorna med att röka i bil bör uppmärksammas särskilt och att information i frågan bör spridas inom hälsofrämjandet och till exempel på barnrådgivningar.

Begränsningar av rökning på offentliga tillställningar och i bostadsfastigheter

Syftet med det föreslagna förbudet i 12 § 8 punkten i tobakslagen är att ingen mot sin vilja ska utsättas för tobaksrök på en offentlig tillställning eller behöva byta plats på grund av att någon annan röker. Rökförbudet ska för det första gälla läktare och skyddstak som byggs för publiken, också om de är tillfälliga. Att deltagarna vistas stillastående eller stillasittande betyder inte t.ex. att biljetter måste ha sålts för de enskilda platserna på läktaren. Det område som direkt är avsett för publiken på tillställningen är t.ex. det område dit den har tillträde framför och i omedelbar närhet av estraden. Den som ordnar tillställningen har de bästa möjligheterna att bedöma vilka områden utomhus som är avsedda för publiken som ska följa tillställningen.

Arrangören ska så som enligt 13 § i den gällande lagen också enligt lagförslaget få tillåta rökning i en del av det utrymme som är reserverat för ändamålet, om röken inte sprids till det utrymme där det är förbjudet att röka. Dessutom är det tillåtet att röka på andra platser utanför det egentliga läktarområdet. Den som ordnar tillställningen eller innehar utomhusområdet ska sätta upp anslag om rökförbud och ge t.ex. ordningsvakterna anvisningar om att ingripa om någon bryter mot förbudet.

Rökförbudet i gemensamma lokaler i bostadsfastigheter föreslås bli tydligare. Det ska gälla gemensamma och för allmänheten avsedda utrymmen som trappuppgångar och utrymmen som används gemensamt, t.ex. vindar och andra

förvaringsutrymmen, klubblokaler och tvättstugor. Ett bostadsaktiebolag får dessutom förbjuda rökning på gemensamma utomhusområden som det innehar i närheten av byggnadens friskluftsintag, på lekområden för barn och på gemensamma balkonger. Utskottet anser att de föreslagna bestämmelserna är motiverade.

Utskottet framhåller att myndigheterna bör utforma sina anvisningar om rökning på offentliga tillställningar och i bostadsfastigheter så att lagen tillämpas mer samordnat och att de som ordnar tillställningar och t.ex. medlemmarna i bostadsaktiebolagens styrelser blir på det klara med vilka åtgärder de har ansvaret för när det gäller att begränsa rökning. Myndigheterna måste också tillhandahålla lättillgänglig rådgivning som behövs för att genomföra begränsningarna.

Exponering av tobaksprodukter

Tobaksreklam har varit förbjuden sedan 1977 och förbudet utvidgades till indirekt reklam och säljfrämjande 1994. Marknadsföringen av tobaksprodukter begränsas nu ytterligare genom att antalet försäljningsställen minskas där produkterna får hållas synliga. Tobaksprodukter marknadsförs genom att förpackningarnas visuella utformning förbättras och genom att de placeras ut strategiskt ut där de säljs i detaljhandeln. Därmed finns de i människornas dagliga miljö.

Utskottet anser att det föreslagna förbudet att hålla tobaksprodukter synliga är motiverat. I motiveringen står det att åtgärder som hör till kundservicen och där tobaksprodukterna tillfälligt är synliga för kunderna inte anses innebära att produkterna hålls synliga. Enligt utskottet står det klart att exemplen i motiveringen inte är uttömmande. Det finns också andra situationer där åtgärderna inte kan anses strida mot förbudet att hålla produkterna synliga. Det kan handla om att varorna läggs på hyllor eller att man gör inventeringar där tobaksprodukter tillfälligt kan bli synliga för kunderna.

Utskottet ser det som viktigt att tobaksvaror placeras ut med hänsyn till att personalen inom detaljhandeln inte ska få ergonomiska problem eller riskera att bli utsatta för våld.

I sitt utlåtande anser grundlagsutskottet att begränsningarna i marknadsföringen av tobaksprodukter verkar vara onödigt stränga. Regleringen kan bli mer proportionerlig om kunden på försäljningsstället får titta på en katalog över de tobaksvarumärken som säljs där och också får ta med sig en tryckt förteckning över tobaksprodukterna, menar grundlagsutskottet.

Social- och hälsovårdsutskottet föreslår att 8 § i tobakslagen ändras i det hänseendet enligt grundlagsutskottets förslag. För att de förteckningar som detaljhandeln delar ut på begäran inte ska bli ett nytt instrument för marknadsföring, ser utskottet det som motiverat att de inte får innehålla bilder utan bara namn och priser på tobaksprodukterna.

Grundlagsutskottet ser det som angeläget att förbudet att hålla tobaksprodukter synliga i tobaksaffärer mildras t.ex. så att marknadsföringen av tobaksprodukter inte får vara klart dominerande då produkterna exponeras så att de kan ses utifrån. Social- och hälsovårdsutskottet påpekar att tobaksreklam i skyltfönster har stridit mot reklamförbudet sedan 1976. Därför är det inte befogat att mildra reklamförbudet. Utskottet instämmer ändå med grundlagsutskottet i att förbudet mot tillträde för minderåriga till försäljningsstället bör strykas i bestämmelsen.

Förslagen till ändringar i läkemedelslagen

Nikotinpreparat för rökstopp är läkemedelspreparat och de får med vissa begränsningar säljas i detaljhandeln. De fanns tidigare bara att få på apoteken, men sedan 2006 har de också kunnat köpas i affärer, kiosker och servicestationer som säljer tobaksvaror och som fått tillstånd att sälja preparaten. Förslaget att utvidga försäljningen till förplägnadsrörelser syftar till att ytterligare minska skillnaden mellan tillgången på tobak och tillgången på nikotinpreparat.

Med hjälp av nikotinpreparat kan man rentav fördubbla sina chanser att lyckas sluta röka, oavsett preparattyp. Men då måste man använda preparaten rätt och ta tillräckligt stora doser under tillräckligt lång tid. Långvarig användning orsakar beroende och den som blivit beroende behöver stöd och råd för att bli kvitt beroendet. Ut-

skottet ser det som motiverat att låta förplägnadsrörelser sälja nikotinpreparat. Men vi måste bevaka att preparaten används på behörigt sätt och allmänheten måste få mer information om hur de används rätt.

Övervakning av tobakslagen

I sitt utlåtande påpekar grundlagsutskottet att bestämmelserna om styrning och övervakning av tobakslagen blir mycket svårbegripliga och exceptionella, framför allt därför att tillämpningsområdet för rökförbuden breddas medan bestämmelserna om styrning och övervakning bara justeras en aning.

I anknytning till tillståndsplikten i detaljhandeln, som trädde i kraft i fjol, tog utskottet också upp frågan om fungerande övervakning och tillräckliga resurser (ShUB 20/2008 rd). Det hade varit motiverat att i propositionen fästa större vikt vid bedömningen av övervakningsresurserna och svårigheterna att övervaka begränsningarna. Huruvida de gällande bestämmelserna om styrning och övervakning i tobakslagen är lämpliga behöver undersökas och bedömas särskilt, också med hänsyn till de utökade begränsningarna av rökning i lagförslaget.

Detaljmotivering

1. Lag om ändring av lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning

6 §. Utifrån grundlagsutskottets utlåtande föreslår utskottet att 2 mom. ändras så att laboratoriets verksamhet får avbrytas av en orsak som är väsentlig för verksamheten, om anmärkningar eller varningar inte har lett till att bristerna åtgärdats.

8 a §. I enlighet med grundlagsutskottets utlåtande föreslår utskottet att förbudet mot tillträde för minderåriga som villkor för att tobaksprodukter ska få hållas synliga stryks i 2 mom.

Vidare föreslår utskottet att 4 mom. ändras så att kunden har möjlighet att titta på en katalog över tobaksprodukter på försäljningsstället och

få med sig en tryckt förteckning över produkterna och deras priser.

9 §. Utskottet föreslår att förbudet mot kombinationsköp också tillämpas på tobaksimitationer, eftersom de berörs av samma bestämmelser i lagförslaget som t.ex. tobakssurrogat.

10 a §. Utskottet föreslår ett nytt 2 mom. för att göra det klart att olaglig import inte inbegriper att snus förvaras i stängda försäljningslokaler eller lager i fartyg i internationell trafik som befinner sig på finskt territorium.

12 §. Utifrån grundlagsutskottets utlåtande föreslår utskottet att rökförbudet i 1 mom. 6 punkten stryks i fråga om utrymmen inne i andra fordon än allmänna kommunikationsmedel när en minderårig vistas där.

Av de orsaker som nämns i den allmänna motiveringen föreslår utskottet att ordalydelsen i 1 mom. 8 punkten justeras för rökförbud på tillställningar utomhus.

13 §. På grund av den ovan föreslagna ändringen i 12 § föreslår utskottet att rökförbudet i andra fordon än allmänna kommunikationsmedel stryks i 6 mom.

14 b §. Utskottet föreslår att 2 mom. kompletteras med att tullen ska övervaka importbegränsningarna och importförbuden.

17 §. Utskottet föreslår en teknisk korrigering i hänvisningen i 2 mom.

Ikraftträdandebestämmelsen. Utskottet föreslår att förbudet att sälja tobaksprodukter från automat skjuts fram med ett år, så att den avsedda fyraåriga övergångsperioden fullföljs oberoende av när lagen blir stadfäst.

2. Lag om ändring av 54 a och 54 e § i läkemedelslagen

54 §. Utskottet föreslår att namnet på verket i 2 mom. ändras till Säkerhets- och utvecklings-

centret för läkemedelsområdet, som det heter enligt gällande lag.

Motionerna

Utskottet föreslår att straffbestämmelserna i tobakslagen godkänns enligt propositionen. Av utskottets ståndpunkt följer att lagmotion LM 111/2008 rd måste förkastas.

Vidare föreslår utskottet att tobaksvaror och innehav blir förbjudet för personer under 18 år enligt 11 §. Av utskottets ståndpunkt följer att lagmotion LM 115/2008 rd måste förkastas.

Avslutningsvis föreslår utskottet att 10 a § i tobakslagen föreskriver om ett vidgat förbud

mot import av tobak avsedd för oralt bruk. Av utskottets ståndpunkt följer att lagmotion LM 133/2008 rd måste förkastas.

Utskottets förslag till beslut

Utskottet föreslår att riksdagen

godkänner lagförslagen med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

förkastar lagmotionerna LM 111/2008 rd, LM 115/2008 rd och LM 133/2008 rd.

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen av den 13 augusti 1976 om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning (693/1976) 10 b § 4 mom., sådant det lyder i lag 984/2008,

ändras lagens rubrik, 1 §, 2 § 16 punkten, 6 a och 6 b §, rubriken för 4 kap., 7—10 a och 11—13 §, den finska språkdräkten i 13 a §, 13 e §, 14 b § 1 och 3 mom., 17—21, 31, 31 a, 31 c och 31 d §, 31 e § 1 mom. och 33 a § 1 mom. 1 punkten,

av dem 2 § 16 punkten, 12 och 13 e § samt 14 b § 1 och 3 mom. sådana de lyder i lag 700/2006, 6 a § sådan den lyder i lag 498/2002 och i nämnda lag 984/2008, 6 b, 11 och 18 § sådana de lyder i nämnda lag 498/2002, rubriken för 4 kap. och 31 e § 1 mom. sådana de lyder i lag 412/2009, 7 § sådan den lyder i nämnda lag 498/2002, 984/2008 och 412/2009, 8 § sådan den lyder i lag 765/1994 och i nämnda lag 984/2008, 10 § sådan den lyder i nämnda lag 765/1994, i lag 487/1999 och i nämnda lag 984/2008, 10 a § sådan den lyder i nämnda lag 487/1999, 13 § sådan den lyder i nämnda lag 765/1994 och 700/2006, den finska språkdräkten i 13 a § sådan den lyder i nämnda lag 765/1994, 17, 31, 31 a, 31 c, 31 d och 33 a § 1 mom. 1 punkten sådana de lyder i nämnda lag 984/2008, 19 § sådan den lyder i lag 1148/1994, 20 § sådan den lyder i *lagarna* 487/1999 och 498/2002, 21 § sådan den lyder i lag 1541/2001 och i nämnda lag 498/2002 och 984/2008, samt

fogas till 2 §, sådan den lyder i lag 953/1992 och i nämnda lag 487/1999, 498/2002, 700/2006 och 984/2008, en ny 17 och en ny 18 punkt och till lagen en ny 8 a § som följer:

1 och 2 §
(Som i RP)

6 a §
(Som i RP)

6 b §

(1 mom. som i RP)

Tillstånds- och tillsynsverket kan för viss tid avbryta verksamheten vid ett provningslaboratorium också *om det i en fråga som är väsentlig för verksamheten* har grundad anledning att ifrågasätta riktigheten i uppgifterna om laboratoriet eller behörigheten i laboratoriets verksamhet och *anmärkningar eller varningar som laboratoriet har fått inte har lett till att bristerna har åtgärdats.*

(3 och 4 mom. som i RP)

4 kap.

Import, innehav, försäljning och annan överlåtelse samt reklam

7 och 8 §
(Som i RP)

8 a §

(1 mom. som i RP)

Bestämmelserna i 1 mom. tillämpas inte på sådana försäljningsställen med egen ingång som huvudsakligen säljer tobaksprodukter och rökdon och där de tobaksprodukter som säljs inte kan ses utanför försäljningsställen (*utesl.*).

(3 mom. som i RP)

En detaljförsäljare av tobaksprodukter får på begäran av den som köper tobaksprodukter visa honom eller henne en tryckt varukatalog med bilder på förpackningarna till de tobaksprodukter som finns till detaljförsäljning på försäljningsstället (*utesl.*). Detaljförsäljaren får också på begäran av köparen ge honom eller henne en tryckt förteckning över tobaksprodukterna och deras priser. Närmare bestämmelser om varukatalogens och förteckningens innehåll och utformning utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

9 § (Ny)

Anknytning av tobak, tobaksprodukt, *tobaksimitation*, *tobakssurrogat* och rökdon till försäljning eller överlåtelse av andra produkter eller till utförande av tjänster är förbjuden.

10 §
(Som i RP)

10 a §

(1 mom. som i RP)

Det importförbud som avses ovan i 1 mom. gäller inte produkter i stängda försäljningslokaler eller lager ombord på fartyg och luftfartyg i internationell trafik. (Ny)

(3 och 4 mom. som 2 och 3 mom. i RP)

11 §
(Som i RP)

12 §

Tobaksrökning är förbjuden

(1—5 punkten som i RP)

6) i allmänna kommunikationsmedel (*utesl.*),
(7 punkten som i RP)

8) under skyddstak och på läktare vid offentliga tillställningar som anordnas på utomhusområden och på andra platser som direkt är avsedda för publiken som ska följa tillställningen och där deltagarna vistas stillastående eller stillasittande.

(2 och 3 mom. som i RP)

13 §

(1—5 mom. som i RP)

I 12 § avsedda innehavare av en lokal eller ett utomhusområde samt arrangörer av offentliga tillställningar eller innehavare av utrymmen som reserverats för tobaksrökning enligt 1—3 mom. ska sätta upp anslag som informerar om rökförbudet och om utrymmen som reserverats för tobaksrökning, om det inte är fråga om fysiska personers hem (*utesl.*). Närmare bestämmelser om anslaget och dess placering kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

13 a och 13 e §
(Som i RP)

14 b §

(1 mom. som i RP)

Tullen övervakar att de *begränsningar av införseln som avses i 7 b § i denna lag och de importförbud som avses i 10 a § 1 mom. och 11 § iaktas.*

(3 mom. som i RP)

17 §

(1 mom. som i RP)

Om det i samband med en inspektion eller på annat sätt konstateras att det förekommer verksamhet som strider mot bestämmelserna, ska kommunen förbjuda denna verksamhet. Kommunen kan också anmäla detta

(1 punkten som i RP)

2) till Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, om det är fråga om ett förfarande som strider mot 5, 6, 6 a—6 c eller 7, 7 a (*utesl.*), 8 eller 9 §.

18—21, 31, 31 a, 31 c—e och 33 a §
(Som i RP)

Ikraftträdandebestämmelsen

(1 och 2 mom. som i RP)

Lagens 10 a § 3 *mom.* träder i kraft den 1 januari 2015. Före ikraftträdandet tillämpas på tobaksautomater de bestämmelser som gäller när lagen träder i kraft.

(4 och 5 mom. som i RP)

2.

Lag

om ändring av 54 a och 54 e § i läkemedelslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i läkemedelslagen av den 10 april 1987 (395/1987) 54 a § 1 mom. och 54 e §,
av dem 54 a § 1 mom. sådant det lyder i lag 22/2006 och 54 e § sådant det lyder i lag 22/2006 och 773/2009, som följer:

54 a §
(Som i RP)

54 e §

(1 mom. som i RP)

Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet kan bestämma att särskilda anvis-

ningar ska fogas till nikotinpreparat som säljs i detaljförsäljning. *Centret* utfärdar vid behov föreskrifter om anvisningarnas innehåll.

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

Helsingfors den 9 juni 2010

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Inkeri Kerola /cent
vordf. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
medl. Outi Alanko-Kahiluoto /gröna
Maria Guzenina-Richardson /sd
Arja Karhuvaara /saml
Anneli Kiljunen /sd
Marjaana Koskinen /sd

Jukka Mäkelä /saml
Tuomo Puumala /cent
Päivi Räsänen /kd
Paula Sihto /cent
Satu Taiveaho /sd
Lenita Toivakka /saml
Erkki Virtanen /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Harri Sintonen.